

Mäntsälän kuntakehityslautakunnan lausunto Lupa- ja valvontavirastolle Gasgrid Vetyverkot Oy:n Suomen kansallinen vedyn siirtoverkko – Etelä-Suomi, YVA-ohjelmasta, Mäntsälä

18.3.2026

Lupa- ja valvontaviraston viite: LVV-U/32454/2026

Yleiset kommentit YVA-ohjelmasta

Kyseessä oleva ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) ja siitä nähtävillä oleva arviointiohjelma koskee Etelä-Suomen osuutta Gasgrid Vetyverkot Oy:n Suomen kansallisen vedyn siirtoverkosta. YVA-ohjelman mukaisesti hankkeen tarkoituksena on edistää Suomessa vetytalouden kehittymistä, hiilineutraaliuden saavuttamista sekä vahvistaa huoltovarmuutta ja energiaomavaraisuutta. Siirtoverkon todetaan mahdollistavan vedyn tuotannon, siirron ja jakelun niin kotimaiselle teollisuudelle kuin vientiin. Hankkeen yleiset perustelut ja tavoitteet on avattu selvästi ohjelmassa.

Vedyn siirtoverkon YVA-menettely on jaettu sen laajuuden vuoksi viiteen maantieteelliseen osaan. Kokonaisuutena YVA:ssa tarkastellaan yhteensä 1590 kilometriä reittivaihtoehtoineen, mistä valmistuessa putken yhteispituus on noin 1200 kilometriä. Näin laaja-alaisen hankkeen jakaminen osiin on toimiva ratkaisu YVA-menettelyiden edellyttämän sisällön ja karttaliitteiden tarkastelun osalta.

Etelä-Suomen YVA-osuus sisältää ohjelman mukaisesti 19 kunnan tarkastelun noin 443 km pituiselta siirtoputkireitiltä. Reititys on suunniteltu alkavan Loimaalta, mistä reitit jakautuvat Hankoon, Inkoohon ja Porvooseen. Mäntsälä sijoittuu siirtoputkireitti 1. Loimaa – 9. Pohjois-Paippinen varrelle, joka on noin 151 km pitkä ilman vaihtoehtoisia reittejä. Putken tilatarpeina on 10 m levyinen pysyvä käyttöoikeusalue sekä rakentamisen aikana pelloilla 40 metrin ja metsissä 37 metrin levyiset työmaa-alueet. Vesistöjen risteämisissä on omat työmaa-alueet, jotka vaihtelevat kohteen mukaisesti. Siirtoputken peitesyvyys on 1 metri puuttomana pidettävällä metsämaalla ja 1,2 metriä viljelyskelpoisilla peltoalueilla.

Siirtoputkeen sisältyy myös erikseen toteutettavia venttiiliasemia (noin 8–32 km välein riippuen maankäytöstä), kaavin- ja mittausasemia, paineenvähennysasemia, tiedonsiirtojärjestelmä ja anodikenttiä.

Mäntsälässä hanke sijoittuu Ohkolan maarekisterikylään välillä Keravanjärvi-Ohkola-Hyökännummi-Arola-Jokelanseutu. Siirtoverkko ylittää useita liikenneyhteyksiä ja vesistöjä. Siirtoputki sijoittuu useiden kiinteistöjen alueelle sekä 300 metrin selvitysalueeltaan 128 asuinrakennuksen läheisyyteen. Ohjelman mukaisesti kunnassa vaikutusaluetta on noin 529,2 ha, josta maatalousaluetta on 383,4 ha, metsiä, avoimia kankaita ja kalliomaita 144 ha sekä rakennettua aluetta 1,8 ha.

YVA-menettely toteutetaan vuoden 2026 aikana ja YVA-selostuksesta annettava perusteltu päätelmä voisi valmistua keväällä 2027. Rakennusvaiheen on esitetty kestävän 3–4 vuotta.

YVA-ohjelman tarkennustarpeita

Siirtoverkon lisäksi ohjelmassa todetaan, että asiakasputkia tullaan rakentamaan vedyn teollisten tuottajien ja kuluttajien liittämiseksi verkostoon. Asiakasputket eivät sisälly tähän YVA-menettelyyn. Selostusvaiheessa olisi aiheellista tarkentaa, onko jo tiedossa olevia kartoitettuja mahdollisia vetytoimijoita jäämässä selvästi esitetyn reitin ulkopuolelle. Tällöin on odotettavissa, että nyt laadittavan YVA-menettelyn jälkeen vireille laitetaan useita uusia YVA-menettelyitä asiakasputkille, jotka vaikuttavat kuntien ja maanomistajien maankäyttöön.

YVA-ohjelma sekä siihen sisältyvät liiteaineistot on kokonaisuutena koostettu kattavasti ja ymmärrettävästi. Liitteeseen 5 ”Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa käytettävät kriteerit” olisi hyvä laatia sisällysluettelo luettavuuden helpottamiseksi.

YVA-ohjelmassa Mäntsälän kaavoitustilanne kuvataan ajankohtaisesti Hyökännummen ja Arola-Jokelanseudun voimassa olevien osayleiskaavojen osalta. Ohjelmassa todetaan, että vireillä olevia yleiskaavoja tullaan käsittelemään YVA-selostuksessa. Mäntsälän strategisen yleiskaava 2050:n ehdotus on nähtävillä saman aikaisesti tämän lausuntopyyntöä kanssa (4.2.-13.3.2026). Siirtoputki sijoittuu yleiskaavaehdotuksessa seuraaville kaavamerkinnöille: Laajat yhtenäiset metsäalueet, Maaseutuelinkeinojen alue, kyläalue, kävelyn ja pyöräilyn pääyhteys. Lisäksi siirtoputki risteää tie- ja rataväylien merkintöjä, jotka ovat jo huomioitu YVA-ohjelmassa.

Linjauksen nykyinen sijainti Mäntsälän alueella ei tue olemassa olevia yritysalueita eikä koko kunnan yleiskaavaehdotuksessa esitettyjä uusia yritysaluevarauksia. Tämän vuoksi hanke ei esitettyllä linjauksellaan luo edellytyksiä laajemman vetytalouteen liittyvän yritystoiminnan sijoittumiselle Mäntsälän alueelle. YVA-arvioinnissa olisi tarkoituksenmukaista tunnistaa tarkemmin ne alueet, joille vetytalouden toimintoja olisi mahdollista sijoittaa vetylinjan varrelle, ja arvioida mahdollisia linjauksen muuttamistarpeita tämän perusteella.

Yleisötilaisuuksissa on nostettu hyvin esille useita huomioita, joiden käsitteleminen YVA-selostuksessa on tarpeellista. Yksi näistä on peltojen salaojituksien turvaaminen maanviljelyssä. Selostusvaiheessa tulee käsitellä salaojiin sekä niihin liittyvien takuiden sisältöä tarkemmin, sekä avata niihin liittyvää korvausmenettelyä maanomistajia varten. Lisäksi viljelyskelpoisilla peltoalueilla ja metsämailla olevien siirtoputkien peitesyvyys tulee kiinnittää enemmän huomiota, koska yhden metrin vähimmäissyvyys ei välttämättä riitä kohdealueella liikkuvien ajoneuvojen osalta.

Mäntsälän kunta toteaa, että Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen lausunnossa huomioidaan tarkemmin kunnan alueella ympäristöön liittyvät huomiot. Näitä ovat esim. pohjavesiin, pintavesiin, maaperään ja luonnonsuojeluun liittyvät puolet.